

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W POZNANIU

61-662 Poznań, ul. Dożynkowa 9H

 (61) 64 63 800, fax (61) 64 63 801

P/09/153

LPO 410-12-03/09

Poznań, dnia **17** czerwca 2009 r.

Pan

Marek Woźniak

Marszałek

Województwa Wielkopolskiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu skontrolowała w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego, zwanym dalej „Urzędem”, gromadzenie i podział środków pochodzących z opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz gospodarowanie środkami powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w latach 2007–2008.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 5 czerwca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania *Urzędu* w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają przedstawione niżej ustalenia i oceny cząstkowe.

1. W latach 2007–2008 łączna wysokość wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska wyniosła 320.281,0 tys. zł. W strukturze wpływów odnotowano zmniejszenie w tych latach udziału opłat za emisję gazów i pyłów (z 62,3% do 52,6%), przy jednoczesnym spadku opłat z tego tytułu (o 7,2%). Zwiększył się natomiast udział opłat za składowanie odpadów (z 20,6% do 29,6%), a uzyskane wpływy z tego tytułu wzrosły o 57,7%.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia dokonywany w *Urzędzie* podział środków z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska oraz przekazywanie tych środków na właściwe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Przestrzegane były postanowienia zawarte w *art. 402 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.)*, zwanej dalej „*ustawą POŚ*”.

NIK zwraca jednak uwagę, że zgodnie z ustaleniami kontroli, w trzech przypadkach (spośród 64 zbadanych), wpływy za korzystanie ze środowiska w łącznej wysokości 222,2 tys. zł, Departament Środowiska *Urzędu* przekazał na rzecz funduszy z opóźnieniem (4; 51 i 150 dni) oraz nie naliczył i nie przekazał odsetek od nieterminowej redystrybucji tych środków w łącznej wysokości 4.379,0 zł. Stanowiło to naruszenie *przepisu art. 402 ust. 3 ustawy POŚ*.

2. NIK nie wnosi zastrzeżeń do naliczania i gospodarowania środkami pochodzącymi z wpływów z opłat uzyskanych w trybie *art. 402 ust. 2a ustawy POŚ*. Środki te były przeznaczane na sfinansowanie baz danych zawierających informacje o podmiotach oraz na zatrudnienie osób zajmujących się kontrolą i windykacją opłat.

3. W toku kontroli, na podstawie informacji uzyskanej w trybie *art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK* ustalono, że Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ), prowadzi wojewódzką bazę informacji o korzystaniu ze środowiska (5.131 podmiotów). Ponadto, baza tych danych – zgodnie z *art. 286a ust. 3 ustawy POŚ* – jest udostępniana nieodpłatnie m.in. marszałkom województw. NIK zwraca uwagę, że mimo nawiązanej współpracy pomiędzy Departamentem Środowiska i WIOŚ, *Urząd* m.in. z powodu niezintegrowania systemów informatycznych, nie korzystał bezpośrednio w toku zarządzania środowiskiem z wymienionej bazy oraz nie występował do WIOŚ o upoważnienie do takiego dostępu. Ponadto, ustalenia kontroli NIK wykazały, że w *Urzędzie* nie wprowadzono także procedur wewnętrznych w tym zakresie.

4. Ustalenia kontroli NIK wykazały iż istotna część „*Wykazów informacji dotyczącej opłat za korzystanie ze środowiska*” nie była poddawana weryfikacji (w I półroczu 2007 r. – 45,9% złożonych, II półroczu 2007 r. – 49,8% , I półroczu 2008 r. – 49,5% oraz II półroczu 2008 r. – 47,3%). Ponadto, *Urząd* nie zawsze reagował na opóźnienia w składaniu „*wykazów*” w porównaniu z terminami ustalonymi w *art. 285 ust. 2 i art. 286 ust. 1 ustawy POŚ* (na 64 zbadane przez NIK wykazy, 22 złożono z opóźnieniem do jednego miesiąca).

W ocenie NIK, weryfikacja wykazów przebiegała opieszale bowiem w grupie poddanej badaniom trwała do dziewięciu miesięcy, co wskazywało na niepełne wykorzystanie uprawnień wynikających z *art. 288 ust. 1 ustawy POŚ*.

5. W badanym okresie Marszałek Województwa wymierzył w drodze decyzji – stosownie do postanowień *art. 288 ust. 1 i 2 ustawy POŚ* – 236 opłat za korzystanie ze środowiska na łączną kwotę 6.005,2 tys. zł. Z ustaleń kontroli NIK wynika, że kopii tych decyzji nie przekazano niezwłocznie wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, jak stanowi przepis *art. 288 ust. 3 ustawy POŚ*. Spośród 20 zbadanych w toku kontroli NIK decyzji, 11 przekazano po upływie od 24 do 58 dni.

6. W latach 2007–2008 Marszałek Województwa wydał 49 decyzji w sprawie odroczenia terminu płatności na łączną kwotę 3.962,9 tys. zł. NIK negatywnie ocenia wydanie 19 (38,8%) decyzji o odroczenie terminu płatności, nie spełniających wymogów określonych w przepisie *art. 318 ust. 5 ustawy POŚ*. Z liczby tej, 17 decyzji nie zawierało wymaganego harmonogramu realizacji przedsięwzięcia.

NIK zwraca uwagę, że decyzja nr DSR.II.7648-30/2007 z 26 kwietnia 2007 r. na kwotę 47.245,57 zł została wydana na podstawie wniosku złożonego po terminie, o którym mowa w *art. 318 ust. 1 ustawy POŚ*, a decyzja nr DSR.II.7648-4/2007 z 11 stycznia 2007 r., odraczająca termin płatności, została wydana na okres dłuższy niż niezbędny do zrealizowania przedsięwzięcia, o którym mowa w *art. 317 ust. 4 ustawy POŚ*.

Ponadto, cztery decyzje (8,2%), wydano z naruszeniem terminu określonego w *art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 107 ze zm.)*, przy czym nie wywiązano się jednocześnie z obowiązku poinformowania strony o niezłaźwieniu sprawy w terminie i wyznaczeniu nowego terminu załaźwienia sprawy (*art. 36 kpa*). Dwie decyzje (4,1% zbadanych) wydano z mocą obowiązującą wstecz.

NIK zwraca uwagę, że w przypadku sześciu wniosków, na podstawie których wydano sześć decyzji odraczających termin płatności (12,3% zbadanych), brak było potwierdzenia daty ich terminowego wpływu do Urzędu (*art. 318 ust. 1 ustawy POŚ*), co było niezgodne z § 6 ust. 9 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów samorządu województwa (Dz. U. z 1998 r. Nr 160 poz. 1073).

7. NIK negatywnie ocenia terminowość podejmowania działań windykacyjnych. Ustalenia kontroli NIK wykazały, że dziesięciu największym dłużnikom (według stanu na koniec 2008 r.), zalegającym z uiszczaniem opłat za korzystanie ze środowiska, *Urząd* doręczył upomnienia po upływie od 115 do 2.069 dni od końca miesiąca następującego po półroczu, w którym należało wnieść opłaty. Ponadto, tytuły wykonawcze dotyczące tych dłużników zostały doręczone organom egzekucyjnym po upływie od ośmiu do 306 dni, od bezskutecznego terminu określonego w upomnieniu (§ 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2001 r., Nr 137 poz. 1541 ze zm.).

8. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do realizowania przez *Urząd* obowiązków związanych ze sporządzaniem sprawozdań zbiorczych (OŚ-4g i OŚ-4p), z gospodarowania powiatowymi i gminnymi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej za lata 2007 i 2008. Sprawozdania te zostały sporządzone terminowo i zgodnie z ewidencją księgową.

9. NIK zwraca uwagę na fakt, że część kont księgowych wykorzystywanych w Departamencie Środowiska nie została uwzględniona w planie kont określonym w obowiązującym w *Urzędzie*, zarządzeniu Marszałka Nr 33/2008 z dnia 25.06.2008 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad polityki rachunkowości dla jednostki budżetowej *Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego*. Zdaniem NIK, narusza to przepisy art. 10 ust. 1 pkt 3a, ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Zwiększenie efektywności pracy komórek organizacyjnych zajmujących się weryfikacją oraz windykacją opłat za korzystanie ze środowiska.

2. Zapewnienie:

- terminowego przekazywania kopii decyzji, wymierzających opłaty za korzystanie ze środowiska, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska,
- terminowego przekazywania opłat za korzystanie ze środowiska właściwym funduszom,
- wydawania decyzji: w sprawie odraczania terminu płatności opłaty podwyższonej i w sprawie umarzania odroczonej opłaty, zgodnie z wymogami określonymi w przepisach ustawy *POŚ*, a także w terminach określonych w art. 35 i 36 ustawy *kpa*,

– przestrzegania zasad przyjmowania korespondencji zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów samorządów województwa*.

3. Uwzględnienie w zasadach (polityce) rachunkowości *Urzędu*, specyfiki prowadzenia rachunkowości w Departamencie Środowiska.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Marszałkowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. Adresat.
2. NIK – Delegatura w Łodzi (wraz z kserokopią protokołu kontroli).
3. Aa.